

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячна: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Чого вони хочуть?

Львів, 19. лютого 1927.

Всі наші доморослі інтернаціоналісти, що розвивають політичну роботу на західно-українських землях під ідейним проводом комуністів, закидають українським національним колам політичну безпринципність, угодовість, запроданство і т. п. Вони не можуть погодитися з тим, що національні українські сили консолідувалися в ім'я великої ідеї національного визволення, зокрема не можуть перенести того, що були зорганізовані в УНДО національні елементи орієнтовані не на комуністичну диктатуру, а на власні сили українського народу. Виходять вони при оцінці всіх проявів політичної ініціативи націоналістів з того простого założenia, що тільки той українець може бути політично «праведний», котрий безкритично вірить у комуністичну владу, в її єдиноспасемість для українського народу. Кожний інший, що вірить в силу української нації, в її політичну будучину — це обов'язково угодовець або запроданець.

Хтож вони такі, всі оті інтернаціоналісти та як вони уявляють собі розв'язку національної проблеми на західно-українських землях? Відповіді на ці питання треба нам шукати в них самих. Ідейними провідниками усіх інтернаціоналістів на наших землях є, як сказано, комуністи. І тому треба нам заглянути до їхнього програмного арсеналу.

На західно-українських землях кермує всім комуністичним і взагалі інтернаціоналістичним політичним рухом Комуністична Партія Польщі через свою автономну організацію, комуністичну партію Західної України. Про те довідемося докладно з виданої окремо книжки п. н. «Постанови III. з'їзду комуністичної партії Польщі». Видав ті постанови у 1925 р. зараже по з'їзді Центральний Комітет КПЗУ. В відділі про будову партійної організації на 32 стор. названої книжки читаємо:

«На Західній Україні й Білорусі, як на територіях зі суцільною масою українського й білоруського населення, партія ділає через свої автономні краєві організації комуністичну партію Західної України і ком. партію Зах. Білорусі. Цими партіями кермують у рямцях постанов партійних з'їздів КПП і загальних директив Ц. Комітету КПП свої власні центральні комітети, виборні на краєвих з'їздах тих партій».

Навели ми це на те, щоб наші читачі мали змогу зясувати собі, від чого залежить на ділі вирішування української проблеми в Польщі. Отже її вирішує не хто інший а Центральний Комітет Компартії Польщі. Він диктує також політичну тактику місцевим членам КПЗУ. Найвища варшавська партійна інстанція, тобто партійний з'їзд (III.) компартії Польщі вирішив що проблему в 1925 р. ось як:

«Для поневолених народів єди-ним шляхом до їхнього визволення є повне робітничої класи. З цієї взаємної залежності боротьби й визволення поневолених народів і польських працюючих мас випливає необхідність наїсильнішого нерозривного союзу пролетаріату та селян-

ства Польщі з визвольним рухом поневолених народів. Для партії пролетаріату, КПП, з цього випливає, що підтримання й організування поневолених польським імперіалізмом народів є одним з найважливіших її завдань. КПП. проголошує право на самоозначення всіх завоєваних аж до їх відірвання від Польщі». (Гляди: Постанови III. з'їзду ком. партії Польщі. — Львів, 1925. Стор. 64.)

Отже головним завданням КПП. є, як бачимо, визволення поневолених народів, але яким коштом? На це наводимо ясну і недвозначну відповідь у постановах II. з'їзду КПЗУ. В них читаємо:

«В сучасний період боротьби централізоване завдання партії полягає в тому, щоб як найшвидшим масам працюючих Західної України прищепити свідомість того, що: 1) Соціально й національно визволення їх можливе тільки в результаті повної загально-польської революції, переведеної силами всіх робітників і селян нинішньої польської держави; 2) Людей, нібито визволення Західної України може прийти зовні, завдають величезної шкоди справі боротьби робітників і селян за визволення. Питання про форму державного співжиття (Західної України) — Ред.) вирішиться дуже легко на завтра після перемоги загально-польської революції». (Гляди: Постанови II. з'їзду ком. партії Зах. України. Львів, 1925. Стор. 24.)

З наведеного ясно, хто такі наші комуністи і їх вірні епігони всякі інтернаціоналісти комуністичної орієнтації. Вони перш за все польські державники! Та це не перешко-

джує їм горлати про те, що Українське Національно-Демократичне Об'єднання має криті угодові тенденції, що воно запродує українські працюючі маси чужій, польській буржуазії і т. д. і т. д. Тимчасом наші політичні праведники інтернаціоналісти вже давно зрадили інтереси українських селян і робітників, вже давно стали в ряди польських державників комуністичного покроя, вже давно жертвували українські маси на гарматне мясо для варшавських комуністів, що хочуть при допомозі українських працюючих мас здобути диктатуру пролетаріату в Польщі, а «на завтра» по тім дати дозвіл тим масам на «самоозначення аж до відділення». Знаємо ми, як таке відділення виглядає, бо живий його зразок бачимо ми на Великій Україні. Хіба треба більше пояснень до того, що ми навели? — Думаємо, що ні. Для кожного, що має очі та в кого здорова думка, ясні перспективи, які розкривають перед нашим народом доморослі інтернаціоналісти.

Під кінець насувається думка, як можуть погодити своє комуніфіцтво з наведеними постановами тутешніх комуністів деякі наші т. зв. «незалежники-націоналісти», що вірили ще вчора у всесильність антанті, а нині вже проповідують беззастережну орієнтацію на диктатуру комуністів на Україні та запевняють у єдиноспасемості такої «незалежницької» орієнтації? Та це вже їх секрет таксамо, як той, що в орієнтації У. Н. Д. О-ня на сили цілої української нації, а не на чужі, добачують вони відступлення від «програмних тез» національного «незалежництва».

„Малопольський сенат“.

Нові постанови „на зніщенє Русі“.

«Малопольський сенатом» назвали ми з'їзд президій „організацій народів Висхідній Малопольській“, що підчас своєї останньої сесії (в дні 6. лютого п. р.) виніс нові постанови „на зніщенє Русі“.

„Організації народів“, що існували вже перед війною, в часі польського походу на Галичину в рр. 1918—1919 сконсолідувалися в рішучий чинник на нашій території. Як відомо, вони підсмилювали всіми способами збройну боротьбу з польським боком, вони організували по містах збройні ватаги, вони навіть вислали „карні експедиції“ в українські села і наклали контрибуції. Після попинення збройної боротьби, „організації народів“ перетворилися в установу „мирної“ політики, виконуючи посередньо законодавчу й ексекутивну владу на українській території. З'їзд „народових організацій“ це фактично польський сойм на українських землях, а з'їзд президій тих організацій — це польський сенат для східних „кресів“.

В „організаціях народів“ об'єднуються тісно такі польські партії: зєднане людство-народове (вшехпольські), христ.-демократія і п'ястівці. Крім того, залежно від локальних відносин, „організації народів“ підтримують неспівісці та інші угруповання польської „демократії“. Головною метою тих організацій знищити українську більшість і створити пригожий підклад для необмеженої супрематії польської меншості. Нар. організації, мають необмежений фактичний монопол у „вирішуванні“ т. зв. меншовтової проблеми. Через послів, через „народові“ клуби в соймі вони досі легітимно переводили свої постанови „на зніщенє Русі“ а че-

рез своїх експонентів у всіх урядах здійснювали й здійснюють їх досі ексекутивно. Політика шкільна, економічна, земельна, самоврядуна, церковна, освітня і яка хоче — до обсяди останнього возного на глухий провінцій вклюдно, — все це входить в обсяг зацікавлення й діяльності „організацій народів“. Волі, тенденціям, також докладно розробленим плянам цих установ досі ніхто в польській суспільності не наважвся протиставитися. Тому й не диво, що ті організації дійшли були до всемогутності й єдиновладства на українських землях взагалі, а в Галичині зокрема.

Після т. зв. травневого перевороту на „організації народів“ апав був деякий страх. Вони знали були переворот в до-слівному розумінні і думали, що він справді започаткує якусь „самацію“. Тому керівники організацій притихли, а організації зауважили свою діяльність. Та в короткому часі виявилось, що переворот не має ніякого суттєвого значіння, що в дійсності (поза кількома дрібними змінами на адміністративних верхах) все лишилося по старому, що на прапорах „санації“ пишеться гордий напис (у відношенні до „кресів“): нехай буде як було!

„Організації народів“ відітхнули і — після короткої переднишки — з новими силами і небувалим розмахом кинулися до праці. Висловом цього розгону є й недавній з'їзд президій „організацій народів“, який ми назвали малопольським сенатом. На з'їзді явилися „народові“ послы і сенатори, громадські діячі з бюрократичної сметанки і „народові кобети“. З'їзд від-

Отрим зніомлюю, що я відкрив свій гуртливий і деталічний склад сукомних товарів в новоурядже-нім льокані у Львові, при вул. Ягайлонській 8. Прошу о дальші ласкаві свої цілі поручення, при чому запевнюю, що солідність цім як і першокласним товаром дальше як і дотепер зєдною собі довіря П. Т. моїх відборців. З приводу наближуючого сезону, вже одержав я найновіші матеріали мужеські і жіночі з першорядних бельєських і англійських фабрик та прошу о численні відвід-1348 ни без примусу купити. 1—2

ФЕБУС КНОССУФ
Львів, Ягайлонська ч. 8

крив незабутній пос. Ст. Гомбінський, вказуючи на потребу відсвіжання організації, бо на „народовий“ розанток „кресів“ чигають нові небезпеки. Мовля — чужі чинники (себто українці. — Ред.) на тутешньому терені є далеко більше зорганізовані, як поляки“. Головно три справи під теперішню пору є актуальні для польської меншості: справа самоврядування, справа освіти і колонізаційна.

З'їзд поділився на чотири комісії: про-грамову під проводом пос. Косидарського, самовряду під проводом пос. Козловського, колонізаційну під проводом сен. Туліє і освітню під проводом пос. Прушинського. На комісіях виголошено реферати на згадані теми, а саме про колонізацію „кресів“ польським елементом пос. Наврошій, про справу самоврядування проф. Паздро, про шкільництво на „кресах“ проф. Амброс і про програму „на-організацій“ на найближчу мету Голяйке (секретар „П'яста“ на Сх. Галичині).

Після дискусії на пленумі з'їзд ухвалив. всіми силами і засобами змагати до відбудови, будови і розбудови костіолів і польських каплиць на „кресах“ та в спілці з польським духовенством боронити польського елементу перед українізацією („рушенням“);

пустити в рух всі повітові організації, які досі не виявили відповідної рухливості;

звернути увагу і консеквентно проводити в життя отсі основні вимоги „нар. організації“ і польської меншості: а) державна польська школа, б) відповідний самоврядний устрій, в) втримання землі в польських руках і опіка над польською колонізацією Сх. Галичини і г) розвиток польської кооперації і опіка над молоддю.

З'їзд рішучо протестує проти поширення закону про громадське самоврядування, обов'язуючого в б. Конгресії, на Сх. Галичину і на „кресів“. З'їзд домагається, щоб границю активного виб. права піднести до 24 літ, а пасивного виб. права на 30 літ, щоб не допустити до пяти-приметникового виб. права до сільських і міських громад у Сх. Галичині. Більші міста повинні бути виключені із загального самоврядного закону, а наваляти — повинні одержати власну виб. ординацію, базовану на місцевих „народових“ вимогах. Обов'язком послів із „народових“ партій є інтензивніше боронити польського національного інтересу у Сх. Галичині.

З'їзд заявляється за законним вирішен-ням шкільного питання в той спосіб, щоб державна школа мала виклад виключно польський.

З'їзд протестує проти творення „руської студії“ чи господарської академії дене-буду на території польської держави, бо вони стали б огнищем протипольської і протидержавної агітації. Крім того з'їзд домагається спольщення шляхом утрати-зації всіх українських гімназій та тих все-людних шкіл у більших містах, де нема 25 проц. українського населення. Являючись

чакон з 31. липня 1924 повинен бути всебічно виконаний, отже не повинен бути допущений в гімназіях виклад історії по українськи, не повинні бути толеровані двоякі свідчення, а навпаки повинні бути зменшені кількості годин української мови в учнівських семінаріях.

Зізд протестує проти помислу творити державний підсекретаріат як реферат для справ „наш. меншостей“ та проти перенесення у шкільництві зі шкодою для „національних“ інтересів.

Зізд домагався учителя полків для „кресових“ шкіл там, де більшість молоді „польської походження“. Земля на „кресах“ повинна шляхом парцеляції переходити виключно в руки польських селян, а одночасно далі слід вести пільгову і доцільну колонізацію „кресів“ польськими елементами. З тією метою треба негайно організувати горожанський суд, який безжалісно п'ятував би продавців „польської землі“, видавати в польській пресі ворожу і безтошадну оцінку для тих польських дідачів, які хочби кусень землі продали українському селянству та візвати всі польські товариства до підтримки польської колонізації.

Зізд протестує проти покликання на урядові становища урядовців української національності.

Як бачимо, то „програма“, з'ясована в постановках „малопольського сенату“, є дуже широка і справді вичерпуюча. Але найцікавіше в тому всьому є що інше, а саме зріст впливів „організацій народопіднятих“ на теперішній „санейний“ уряд і піднесення йому адміністрації. Не минуло ще й два тижні від сесії „малопольського сенату“, а вже відверто. Бартер пішов по лінії домагань цієї „кресової“ установи і заповів, що на Сх. Галичину не буде поширено п'ятиприметникове виб. право до громад, а навпаки буде вдержана стара куріяльна виб. ординація. Знову ж львівський куратор Ян Рімер розпочав по лінії вимог „малопольського сенату“ польщити українські вселюдні школи по містах (поки що в Перемишлі).

Отже в двох ділянках: самоврядній і шкільній „санейний“ уряд невідлучно вступає на шлях, вказаний їм ухваленням „малопольським сенатом“. Це не кажу, що і в інших ділянках програма „організацій народопіднятих“ буде в цілості виконана.

Поширений план „на знищення Русі“ амагає від нас об'єднаного відпору перед зазіханнями на нашу душу, наше національне обличчя, наше існування в добі великого лихоліття.

М. В.

Мартирольоґія української школи

Під крилом кур. Собинського.

IV.

До поданого в попередній статті образу діяльності кур. Собинського слід додати ще, що на основі статуту кураторів він мав право й можливість, за згодою міністерства, покликати собі мужів довіря апомиж суспільності, отже й представників української сторони, які вказували йому на шкільні потреби й боти свого народу. Однак куратор не користувався того права, бо оточений самими заїзними шовіністами, здавався у всім на їх свідомо односторонній інформації, через що й робив усе по їх волі. Тимто й виробилася між ним і українським громадянством та глибока пріора, що лишидася незаповнена нічим до миншого дня.

Мабуть чи не одинока справа, що не пішла в цілості по лінії відомих напрямків львівської кураторії у відношенні до нашого народу, була справа міської народної школи ім. Шашкевича у Львові. Річ малася так: Новий шкільний закон признавав окремі школи для національних меншостей лиш тоді, коли вони творять у даній місцевості й бодай 25 пр. всієї людності. На цій основі рада шкільна міська у Львові порішила на весні 1925 р. зніти поступенно школу ім. Шашкевича, хоч у місті живе понад 40.000 українського населення і в школі ім. Шашкевича було записаних 700 українських дітей. Це рішення викликало серед львівського українського населення велике огірчення й обурення. Пішли гострі віча і можна було сподіватися й інших гострих виступів. У такій ситуації заступлював ординарний шкільний делегат до особи куратора, при чому покладався в меморіалі на австрійські закони (котрі у нас ще обов'язували), на версайські зобов'язання і польську конституцію, вказуючи на абсурдність нового закону, що по селах для 20 польських дітей признавав національні польські школи, а відказував української школи для 40.000 львівського населення і для 700 записаних українських дітей! Далше делегат констатувив політичні мотиви. І так звернув увагу, що поступенне зношення школи і перебіг її на польську потребує лиш два роки й обійме лиш дві перші класи; бо до двох років відбудуться нові соймні вибори, а першим ділом вибраних українських послів буде зажадати повернення українського характеру нашій школі. Таким чином заперання школи викликається лиш велике обурення українського населення міста проти польського уряду, яке очевидно перенесеться і в край — і ціла річ скінчиться на ніч, бо українська школа таки вдержиться.

Куратор пригадувався тоді над тими словами, а потім відповів, що „школа зноється по думці нового закону“ і він не має права здержувати його постанов; але в найближчій тижні буде у Львові міністр освіти і він пропонує йому особисто

політичні мотиви делегата. Яка там була між ними розмова, не знаю, в кожнім разі міністр Грабський, вернувшись до Варшави, заявив зараз у сенаті, що хоч „Русинам“ у Львові нібито не належала школа, то він таки її признав. Таким чином буря, що грозила у Львові, як сь утихомирилася.

Про особисті риси характеру пок. куратора Собинського не місце тут говорити. Скажу лиш, що не одні йшли проти його волі, бо його референти викривляли, а то й саботували його за явлення, які не йшли по лінії їх зоологічного шовінізму. Мені відомий факт, що один поважний наш громадянин сказав раз кураторові Собинському після брутального порушення закону його референтом отверто ось такі слова:

„З оповідань мого пок. батька пригадую собі, що в 1843 р. в часі польської революції, запросив мого батька, тоді пароха в томишському повіті, австрійський староста і пропонував йому, щоб вивдався, які то польські шляхтичі і дворяни з'їдуться в недалекім селі Жукові (під Обертном) на лісничіві і про що вони там радять. Мій батько, котрий — як і все українське духовенство — був вірний австрійській державі за те, що наша церква одержала від неї рівноправність з латинською церквою, а наше духовенство дістало вищу освіту й матеріальне забезпечення, — відповів старості: „Я вірний державі, але це було нижче мого священничого достоїнства, щоб я на моїх сусідів доносила; шукайте собі до цього інших людей. В тім же році, по розбитті революції, одержали всі громади приказ, щоби ставили на гостиннях варти, придержували всіх переїзджих, привозили їх до місцевих священників для перевірки їх благонадійності і віддавали есентуально властям. Але наші священники, батучи, що польське повстання вже розбите й утікаючі додому шляхтичі і дворяни перестали бути небезпечні, велели пускати їх у дальшу дорогу. Були й такі випадки, що деякі втікачі, за котрими гнала погоня, просили в мого батька помочі і притулку. І батько приймав їх; а що хата стояла на виднім місці, то мстив їх у бійній столі, а моя мати доносила ім страву, яку тільки мала в хаті. Шось подібне повторилося і в 1853 році. Ось як людяно поступали наші люди з польськими сп'ягрозжаними, а як твердо й жорстоко обходяться тепер наші урядовці з нашими громадянами!“

Пок. куратор не відповів на це нічого. Перед його очима стояли тоді певно різні яркі, грубі і брутальні факти лютання його урядовцями ясної і виразної волі нашого народу й обходження різними способами і штучками навіть тих нових постанов шкільного закону, що їх польська соймава більшість ухвалила під рішучі протести представників усіх національних меншостей. Куратор мовчав... Чи було йому самому стыдно, чи не мав на це що відповісти?

мені варити все на маслі і дуже легкостваний харч, який я сам казав собі робити, без доплати. Згадую про це як приклад німецької солідності і дбайливості у німецьких чужинних готелях.

Вичерпавши всю програму подорожі: звідвши в Неаполі все, що було варто бачити, рішився я вертати домі, а по дорозі в Аббаці випочати і відвідати ще раз своїх в Аббаці та Гориші. Ізда залізницею до Анкони на Фоджю до Термолі, як у цілій Італії, подібна: серед садів та виноградників, уже втомила мене, а дальша дорога до Анкони вздовж східного берега Італії понад морем мусить бути імовірно гарна. Однак іхав я ніччю і шойно над раном, доїзжаючи до Анкони, побачив море. Анкона — старе місто; як вірине гніздо прицеплене до скелістого берега. На горі: старі доми; на долі на примор'ю гарні, нові вулиці, огорожені, — модерне чисте місто. Анкона знана в історії із хрестоносних походів, звідси поїхала в давнину французька молодь здобувати Єрусалим від Турків. З Анкони поїхав я спешним пароплавом до Фіуме. Ізда морем у темну соняшну днину, без найменшого вітерця була чудово гарна. Небо та море блакитні; ніч місячна. Зоряна.

УКРАЇНЦІ МІСТА ЛЬВОВА!

В неділю, дня 20. лютого 1927 р. відбується у великій залі Музичного Товариства ім. М. Лисенка у Львові, вул. Шмигелівська 4, 5

НАРОДНЕ ВІЧЕ

з порядком налад:

Господарка львівської міської Ради і оборона прав українського населення в самоуправі міста Львова.

Реферув Леб Гетрушевич. Початок о 11 годині передполуднем. — Громадяни! Як бачимо, то вони не починали, бо не було управи. З поміщеною у „Вістях“ телеграфічної вістки з Москви довідуємося, що управу великого підприємства побудовано тепер на шклом помп. підставках. Всесоюзна Рада Народних Господарств рішила 22 грудня 1926 зорганізувати окрему установу п.и. Управління Дніпрельстану, що мала проводити самостійно всі плани будови. Тимчасово тепер Рада Народних Комісарів СРСР усувала помпосту постанову і рішила додати загальний догляд над будовою Дніпрельстану управі Дніпровського будівництва, що підлягає безпосередньо Всесоюзній Раді Народного Господарства. Безпосередній заряд роботами складає штаб (управу) головного інженера, який знов підлягає управі Дніпровського будівництва. Крім того при будові існуючим окрема технічна рада. Персональний склад управи головного інженера: технічної ради, як і головного правління Дніпровським будівництвом призначає Рада Народних Комісарів СРСР. Головою управи Дніпровського будівництва призначено Квірінга, б. секретаря КП(б) першим заступником голови проф. Александрова (він виготовив план будови), другим заступником голови Сігоровою, а членами управи інж. Вітер і Богданова. Управа (штаб) головного інженера призначена а такому складі: головним інженером — Вітер, б. головного інж. при будові Шатурської електростанції, першим заступником головного інж. проф. Веденєва, що був заступником голови інженера при будові відомого Волхострою, другим заступником головного інж. Ротерта, що будує тепер у Харкові будинки промислу, про який ми писали як про перші змародери американської зряку у СРСР. Головою технічної ради

Радянська Україна.

Управа будови „Дніпрельстану“.

Харківські „Вісти“ з 8. лютого привістять телеграфічну вістку з Москви про остаточне призначення керівників загальної Дніпровської будівництва. Ді речі слід зазначити, що підготовці будови будови мали початися вже з початку лютого. Як бачимо, то вони не починали, бо не було управи. З поміщеною у „Вістях“ телеграфічної вістки з Москви довідуємося, що управу великого підприємства побудовано тепер на шклом помп. підставках. Всесоюзна Рада Народних Господарств рішила 22 грудня 1926 зорганізувати окрему установу п.и. Управління Дніпрельстану, що мала проводити самостійно всі плани будови. Тимчасово тепер Рада Народних Комісарів СРСР усувала помпосту постанову і рішила додати загальний догляд над будовою Дніпрельстану управі Дніпровського будівництва, що підлягає безпосередньо Всесоюзній Раді Народного Господарства. Безпосередній заряд роботами складає штаб (управу) головного інженера, який знов підлягає управі Дніпровського будівництва. Крім того при будові існуючим окрема технічна рада. Персональний склад управи головного інженера: технічної ради, як і головного правління Дніпровським будівництвом призначає Рада Народних Комісарів СРСР. Головою управи Дніпровського будівництва призначено Квірінга, б. секретаря КП(б) першим заступником голови проф. Александрова (він виготовив план будови), другим заступником голови Сігоровою, а членами управи інж. Вітер і Богданова. Управа (штаб) головного інженера призначена а такому складі: головним інженером — Вітер, б. головного інж. при будові Шатурської електростанції, першим заступником головного інж. проф. Веденєва, що був заступником голови інженера при будові відомого Волхострою, другим заступником головного інж. Ротерта, що будує тепер у Харкові будинки промислу, про який ми писали як про перші змародери американської зряку у СРСР. Головою технічної ради

ГУВАДА гумовий об'єкт є найліпший.

990

14-14

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ.

7)

З подорожі до Італії.

Де був мій товариш? — Увечері вийшов з готелю — Через Анкону та Аббацію. — Сонце та море. — Прикра пригода.

На обіді в ресторані не бачив я товариша, аж вечером, під кінець вечір з'явився він, дуже надбавлений, усміхнений. Питаю його, чому згадує з нашою умовою не було його в музею, каже, що трохи припікся, бо заснавав. Питаю, як міг заспати, коли перед 10-ю ми пішли спати... В цьому і вся річ, каже, що не пішов спати, а пішов до міста, щоби при світлі тисяч електричних ламп оглядати Неаполь. Дуже його приваблювало дивне буйне життя вночі, блукав довго по місті, аж коло 12-ї вночі зайшов до кінця і там додому знайшов те, що шукав: забаву, веселість, радість життя молодого чоловіка: під час кінця і по кінці. „Якаж це така гарна забава була?“ питаю. „А, дуже, дуже гарна“. Ну, яка? — „Полюбите, були: *schöne erotische Unterhaltungen*“. І не

вас так захопило? — „Очевидно“. Жаль мені було, що я там не був і цього не бачив, а думаю, варто було побачити нічне життя в Неаполі. Молодого приваблює життя і не диво, що мій молодий товариш найшов те, що йому було потрібне. Дуже був вдоволений, аж цмокав губами на згадку забави.

Другої днини розпрошались ми оба як старі сердечні приятелі; він у дальшу подорож для відпочинку до Швайцарії, а після на лікарські студії до Парижа та Америки. Мусу згадати, що в Неаполі випадково помістився я в дуже добрім готелі Бранка, при вулиці Торіно, близько залізничного двірця, трамвайної дороги, услуга, харч першої класи; по сході — треба було лазити, бо був у готелі ліфт, кімната вигідна, ясна, з видом на безувій. Готель разом з харчем 35 лірів, себто півтора долара денно. Старшим кельнером і платничим у готелі був ресторані була дуже інтелігентна, симпатична, досить гарна німочка, яка з малим піколько обслуговувала цілий день усіх гостей. Знала всі можливі європейські мови, дуже дбайлива за своїх гостей, чепна та услужна. Коли завважала, що я маю що їв, зараз запитала, чому, а довідавшись, що я не дуже їв, на шлунок не давала, казала

місяць срібляв морські дрібні хвилі, а пароплав мчав скоро, полишавши за собою довгу срібну пиліну смугу. Захоплений красою сріблястого моря вночі, приходжувався самітний по палубі корабля, адже лягав в обрій безкрайного моря і ясні зорі, а думки блукали в дальні світи і давне минуле: — чи стрінусь коли з моїми? а так спалося б.

З півночі потягло холодом: зійшов до каюти і заснув крізь тилю здорово; — та на жаль акордів чую стукіт у двері і голос матросів за 20 минут Фіума. Ледви амг урившись, уже і Фіума, а на обрії Аліція, Волоська Іка і... шль моє іхав льокальним пароплавом до Аббації, ранком, серед східного сонця, яке золотило хвилі заставило, як золотило хвилі срібного моря, вершки гори і утрати Монте Маджоре. Аббація все гарна, видалася мені ще краще, ніж дні вчасним ранком. Вскрикнув стився я в гарній, чистій, південній готелі Лібурнія, в долоші в пологості моря і панитара. Тут гарно і цілий б днів, відпочинаючи в трудах дороги, сиди цілими днями над морем, вдихаючи у нього і в гарне сонце, пахучі, зелені та дерева.

Аббація — все гарна, чарівна, зоряна.

— Людина невичерпаний енергії. Один з найбільших сучасних людей є безсумнівно винахідник Едззон, який брав на увагу, що він найбільше прихилився до «сучасного» вигляду сата. Цим дивляк ти-сяч років він 80 літ і одержав десятки тисяч приватних листів і телеграм. Усю мо-дистість провів він у крайній нужді і не міг добути собі факторної освіти. Після ріжних перелон дістався він до теле-графної служби і там уперше доказав свій феноменальний конструкційний талант. Ато знає він, що живо, фонограф, грам-мофон, електрична жарка — все це во-го твоєї? Едззон не тільки людина ве-ликаської уяви, але ще більшою енергі-ю та поліц. Він у силі мислити спати 2—3 години на добу і мінімально їсти, поступа-

ючи себе прегарно. Шукуючи за потрібним матеріалом до виваху, він не жалює ні гроші, ні часу, віруючи, що винахід поверне йому найбільші витрати. Підчас війни він спрямував свою працю на оборону американських берегів перед підводними лодками і найшов проти них оборонний апарат. Його життя — повне пригод, анекдотів, фантазій. Едісон не почувся старим і обичає людству ще кілька великих несподіванок, які вийдуть з його лабораторії.

— **5 мільонів доларів.** Одна 28-літня служниця в Дрездені Марі Праксдорф одержала щодня 5 міль. дол. спадщини по — як у всіх веселих комедіях! — багатім американським дядьку, а Мільюні. У 24 години пізніше вона одержала сотні листів з пропозиціями подружжя від усіхких достойників. Були й такі, що прохали позички. На жаль, вона заручена з одним мільярдом. Зане вона не дістане всіх грошей у руки, вона намірена залишитись на своїй місці.

— **Світлана всячина.** Американське товариство для боротьби з чакоткою, основане в 1904 р. у Злучених Державах, довело до того, що замість 200 осіб на 1000 амірає нині лише 90. В Європі вмирає на чакотку що 7-ий, в Америці що 13-ий чоловік. — Нова італійська мода є також фашистська; пані носять хустини до носа з мережаним портретом Муссоліні. З огляду на поширення «спанки» зв'язаної з нежитом носів, італійки можуть оглядати цей портрет сотки разів на день. — У Франції закріплюють у військовій зріст неграмотності; у 1921 р. було там 6713 неграмотних жінок, кілька літ пізніше вже вдвоє більше. — Статистика нещасливих випадків на літаках стверджує, що нині на кожних 8 і пів подорожних довічка світа (що до скількох пройдених клм.) випадає один ризик катастрофи. — Якийсь московський технік Добротворський мав збудувати нову друкарську машину, рід ліно типу, який працює хутше, як усі дотеперішні і дешевший від них. — У Самарканді Туркестані юрба розшматувала на вулиці лікаря, якого вважали винуватим смерті 11 дітей, що занедужали шкарлатиною. — Бритійський шкарбуний уряд запропонував 55.000 фунтів одному ірландцеві за найдецим портрет Нельсона, кисти Ромієв.

— **Померли:** в Києві, Сергій Дубров у 72 р. один із основників історичного центрального архіву в Харкові та Києві, відомий архіварій; Г. Терниченко в 44 р. заслужений працівник української агрономії, видавець «Рідні» і автор «Хліборобської енциклопедії», крім цього цілої низки популярних книжок. — У Римі кардинал Раніні де Басілі.

— **3 кіна.** В кіні «Палас» нова фільма «10 днів Дочка Миколи II-го у владі цезаря»; у головній ролі Коріна Гріффіт. Крім цього комедія в 3 діях «Дон Баселі».

3 Товариства взаємних обезпечень «Дністер».

Дирекція Т-ва «Дністер» повідомляє усім своїм П. Членам, що згідно з § 12 уст. 3 і § 20 уст. 3 закону про примус обезпечень — мають члени виказатися в часі стягання складок для ПДУВ т. с. до кінця лютого 1927 р. в урядах громадських своєю викупленою, важкою і обов'язуючою в тім часі полісую на обезпечення будинків в Т-ві «Дністер».

Усі члени Т-ва «Дністер» повинні виконати отсей законний обов'язок і безумовно у повинній річці виказатися своїми викупленими, важкими й обов'язуючими в тім часі полісами Т-ва «Дністер» в дотичних громадських урядах.

Лише одиникий відділ ПДУВ в Тернополі заряджує спеціальні контролі поліс Т-ва «Дністер», які зоручає перевести своїм інструментам чи там громадським урядам. Цей спосіб контролю не покривається з законними приписами, та коли така контролі не буде відповідно заповіджена, то очевидно члени «Дністра» не зможуть виказатися своїми викупленими полісами. Тому то усі наші члени повинні поступити так, як закон велить, т. с. виказатися, як вище подаємо, своїми викупленими і важкими полісами в громадських урядах, а поки що допильовувати, щоби контролі їх викуплених поліс не оминували.

У місті Львові мають члени Т-ва «Дністер» виказатися своїми викупленими, важкими і обов'язуючими у теперішнім часі полісами — згідно з оголошенням виданого розпорядку магістрату м. Львова — найдалше до 1. марта ц. р. у відділі ПДУВ, вул. Броневських ч. 11, в урядових годинах, а також вечером від 5—730 год. Рівнож в тім часі можна вносити рекламні дотично всяких неясностей випливаючих із обезпечення в ПДУВ.

Згідно з законом про примус обезпечень мають власні будинки вносити всякі рекламні самі у власні імені безпосередньо до відділу ПДУВ, а відклики до презеса ПДУВ в Варшаві, а опісля на випадок некорисного вирішення до міністерства скарбу в Варшаві. Тому то члени товариства повинні із цього користати і відносити безпосередньо згідно з законом до вищезаподаних інстанцій у всіх справах, що відносяться до обезпечень ПДУВ. Вкінці зауважуємо, що члени Т-ва «Дністер» обезпечуючи в огнєвій відділі Т-ва «Дністер» свої будинки в дотеперішній висоті, як рівнож довжності, збіже і пашу на цілу вартість, повинні користа-

ти з окремого відділу обезпечень від крадіж зломом, зголошуючи своє майно до обезпечення, а також повинні користати із Банку Кооперативного «Дністер», віддаючи готівку на ощадність, чи там у потреби затаючи позички. Голитесь зауважити, що Банк Кооперативний Т-ва «Дністер» оснований і призначено виключно для членів огнєвого товариства. Відійшлим є це підносити, що у загальним інтересі повинні члени Т-ва «Дністер» наклонювати і прочих співгромадян покористовуватися своєю однією асекураційною інституцією.

Дирекція Т-ва Взаємних Обезпечень «Дністер».

† Посмертні згадки.

Іван Горалевич, довголітній урядник «Красного Молодечарського Союзу» та заслужений член Т-ва «Мішанська Бесіда» й інших українських стрийських товариств і громадян міста Стоня, помер скоропостижно дня 7. лютого ц. р. в Стрию, в 53. році життя. 1553 1—1

ОПОВІСТКИ.

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Євсєвського, отрим подає до відомо заінтересованих осіб, що до дня виходу хору до Німеччини (4. березня ц. р.) адреса хору слідує: *Warszawa, Podwale 16.* — Український Хор для Радюченка. 1111 2—5

Загальні збори Тов. «Жіночий Кружок» в Коломиї відбудуться дня 24. лютого ц. р. о год. 8, по пол. в салі «Бояна» при вул. Костюшки ч. 72. На случай браку комплекту відбудуться другі загальні збори того самого дня о год. 4. в тім самім льокалі, з тим самим денним порядком, без огляду на кількість присутніх членів — *Видіа.* 1555

Шкільний Співак д-ра Філарета Колески для І.—ІІ. кл. серед. і вищих клас всенар. шкіль затвердив М. В. Р. і О. П. до ч. Л. К. 3272/28 з 8/ХІ. 26 як підручник для шкіл і з українською мовою навчання. Видавництво Р. Ш. звертається з горьчим закликом до нашого учительства, щоби занялося поширенням серед молоді сеї так потрібної книжки. Ціна книжки 3 зол. Видавництво Р. Ш. 1552 1-2

ДРІБНІ ОГолошення.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатів Львів. 956 69-7

ЕЛЕГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 4—10

СЕМІНАРИСТКА, матура відзначаюча, глядає лекції. Зголошення п.т. «Посвід». 1547 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг пегінів, серця 1458 і жолудка 11—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН Львів, Городецька 46. Тел. 884. Пересилання Рентгеном.

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА

І. ДРЕКСЛЕР і сини

(власник фірми: Казимир Дрекслер)

Львів, площа Капітульна 2. Тел. ч. 13—17.

РОБІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ Ковдер, Матраців, Подушок Білля жіночого, мужеського і постелевого.

З приводу 90-літ. істновання фірми уряджує

Ювілейну продаж з 15 проц. опустом

1413 поручаючи 4—5

Полотно, Шифони, Обруси, Ручники, Хутиники, Шефр. Полотенка, Бархани, Воалі, Коци, Дивани, Хідники, Фіранки, Капи, Дреліхи, Пледі, Сінники, Піря, Волосіння

Комплетні жіночі виправи.

Б. лікар віденських шпиталів
Д-Р НОРБЕРТ ЮПІТЕР
ордирує в скірних і венеричних недугах від 2-5 3—5; в косметичі від 12—1. 1455
Станіславів, вул. 3-Мая 11.

1535 **Лікар нервових недуг** 2—5
Д-р Едвард Гріффель
секундар заг. шп. у Львові орд. від 3—5
Львів, вул. Пекарська ч. 3.

Хто закупить електричні матеріали і жаріаки в ЕЛЕКТРОБЛИСКУ

одержить найдешевше, найліпший товар. Важне для провінції! 50.000 м. проводів різномірних перекроїв на оказійних цінах. «ЕЛЕКТРОБЛИСК» (проти кіна «Лев») Львів, вул. Скарбківська ч. 4. 1557

ПАМ'ЯТАНТЕ, щоби закупити 92 27-48 **Перльмуттера** фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошків. **Х. ПЕРЛЬМУТТЕР** Бюро фабрики: Львів, Сонечна 26.

Кооперативи! Потребуємо більшу кількість бараболів. — Просимо скласти негайно обов'язуючі оферти через свої Повітові Союзи, де одержите точні інформації. 1550 1—1 «Центросоюз».

В Повітовому Союзі Кооперативу в Калуші

є з дня 1. квітня 1927 р. вільні посади на трьох членів Управи, з котрих один має вести торговельний, другий організаційний відділи, а третій касу. — Вимагані факові свідчення, свідчення відбутих практик і кавційні векслі по 400 дол. — Подання зі свідченнями і референціями слати найдалі до 10. III. 1927 на руки адв. д-ра І. Со-1549 ханського в Калуші. 1—2

Подяка.

Складаючи щиро-сердечну подяку мішанському хоровам і всім Високоповажаному Громадянству за численну участь в похороні Найдорожчої Донечки Олі дня 23. I. 1927, чим зложили найкращий доказ співчуття, жертвує на «Рідну Школу» 15 зол. *Геофіл Татарський*, міський ветеринарний лікар в Судовій Вишні. 1516 1—1

Подяка.

Отрим складає сестра і рідна бл. п. Івана Горалевича велику подяку і щиро «Спасибі!» Всім Духовенству, Вл. Представництву «Красного Молодечарського Союзу» і Шан. Делегації Т-ва «Мішанська Бесіда» за ласкаву численну участь в похоронах, Впр. о. М. Матковському, пароху Дуліб, за повну теплу і розраду промову, котрою помянув пам'ять Покійного, Шан. Хорова Т-ва «Мішанська Бесіда» і його дирігентів п. П. Губського, що гарним співом звеличував сумний обряд, суслаи, приятелями і знакомими Покійного та всім громадянам, що мимомовно членною участю в похоронах, віддали останню прислугу Покійникові. *Антоніна Горалевич, сестра.*

ЧЕКОЛЯДА
„ОПТИМА“
1473 найліпша 8—7

Найкращим середством усмиряючим
РЕВМАТИЗМ
ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ І ЗУБІВ
є випробований на 30 літ
НАГОРОДЖЕНИЙ
МЕДАЛЯМИ.
ФЕМИКА
І АПТИКА
І АПТИКА
ДОНАВУТЯ ВСЮДИ
ВІСЬ ГІЛОВИНИЙ СКАД ВІСНІКІВ
АПТИКА МІКОЛАША
Львів.

Подяка.

Приблизно тяжким горем ненадібною втратою Найдорожчого і Найліпшого Мужа і Татуса бл. п. **о. Семена Біленького** катехита шк. ім. Шашкевича у Львові, що упокоївся в Бозі 21. грудня 1926 р. складаємо сердечну подяку Всім тим Добродіям і Другам, які своєю поміччю і співчуттями чи то уснім чи письменно старались усмирити наш великий біль.

Передовсім дякуємо нашим добрим сусідам Вл. проф. Рудницьким, інспект. Бабчишинам і Бодакевичам, які в першій хвилі нашого нещастя подали нам приголомшення свою ширшу поміч. Дякуємо нашому Дорогому Швагрові і Вуйкові о. Ю. Дзєровичеві, дир. учит. семінара, що своєю широкою молитовною немов би доконались нашого Найдорожчого Покійника до вічного сну, а також поміч і розраду для нас нещасних. І Тобі, Дорога Сестричко Галю, дякуємо за Твоє добре серце і за тільки трудів, що Ти для нас жертвувала. Дякуємо Вл. інж. Нікодимовичам, що на першу вістку нашого сирітства поспішили нам з поміччю і широкою розрадою.

З глибини душі дякуємо Всім Духовенству за участь в похоронах, а передовсім Іх Ексцеленції Митрополитові Андрееві за відправу «последного ціловання». Всі і впр. оо.: І. Туркевичеві, катехиті Покійного за відправу похоронної Сл. Божої о. М. Ладі за слово потіхи в церкві, а о. др. Г. Костельникові за щире надгробне слово. Дякуємо о. Крил і Деканові В. Томовичеві за провід в похоронах і відправлення панахиди в дома як і о. крил. Т. Бобикевичеві за відправлення панахиди з рамени т-ва «Допомога». Дякуємо Всім і впр. оо.: Крил і Совіт. о. Шамб. др. С. Кархутові, о. Е. Громницькому, о. Л. Лужницькому, о. В. Лидицькому, о. др. Я. Левицькому, о. І. Рудовичеві, о. Е. Дуткевичеві, о. Е. Бачинському, о. І. Новосадові, др. І. Застирцеві, о. О. Горчинському, о. Ст. Василеву, о. Ст. Рудеві, о. др. В. Василькові, о. П. Хоминові, о. А. Вознякові, о. Д. Симчишиніві, о. Е. Гавриловичеві, о. Р. Охримовичеві, парохам з Ворожева, за їх молитви та участь в похоронах.

Дякуємо Вл. учительському Зборові шк. ім. Шашкевича за щирі слова співчуття, вінець і участь в похоронах, дякуємо ученикам і ученицям як шк. Шашкевича так і гімн. СС. Васильковим за вітні та їх щиротелі диточі сльози над могилою Покійного. Дякуємо Вл. Членам хорів, що своїм гарним співом звеличили цей сумний обряд. Дякуємо Всім учасникам похорону, які мимомовно сильним морозом віддали домовину нашого Найдорожчого Покійника на вічний спочинок.

Всім щире «Спасибі!».
Львів, в лютий 1927.
Діонізія Біленька
жена.
Ярослав і Надія
діти.

РАДІОТЕХНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ
„НАТАВІС“

у Варшаві, Лодзі і Кракові. — Відділ у Кракові, вулиця Стара-висьльна 17, телефон 4590. 1540 2—2

поручає **Радіоапарати** всіх типів, — **складові часті кра-сві і закордонні.** — **Катодові лампи** — **Голосники.** — **Цілковиті інсталяції.** **Ціни низькі!**